CRNA GORA

UPRAVA ZA STATISTIKU

METODOLOŠKO UPUTSTVO

STATISTIKA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

31	**METODOLOŠKO UPUTSTVO**	**31**

Podgorica, jul 2026. godine

Sadržaj

STATISTIKA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA 3
Pravni osnov 3
METODOLOŠKE OSNOVE 3
Cilj istraživanja 3
Izvori podataka i obuhvat istraživanja 3
Zaštita individualnih podataka 4
Definicije osnovnih obilježja - indikatora 4
Usaglašenost za međunarodnim preporukama, standardima i praksom 6
Instrumenti istraživanja 6
Diseminacija 6

STATISTIKA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje statistike osnovnog obrazovanja i vaspitanja je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12, 47/19, 23/25).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj istraživanja

Statistika osnovnog obrazovanja i vaspitanja prikuplja, obrađuje i objavljuje podatke o stanju, strukturi i razvoju škola i odjeljenja, strukturi učenika osnovnih škola, rezultatima školovanja, nastavnom kadru koji sprovodi program osnovnog obrazovanja.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje je dio jedinstvenog obrazovnog sistema. Osnovno obrazovanje i vaspitanje organizovano je kao redovno i obrazovanje koje uključuje obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama kao i obrazovanje odraslih.

Izvori podataka i obuhvat istraživanja

Podaci o osnovnom obrazovanju i vaspitanju rezultat su statističke obrade baze podataka Ministarstva prosvjete nauke i inovacija - MEIS.

Statističkim istraživanjem su obuhvaćene sve osnovne škole na teritoriji Crne Gore koje su od nadležnog ministarstva dobile licencu za rad, resursni centri koji rade prema programu odobrenom od strane Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i osnovna škola za odrasle.

Obrazovanje odraslih je rezultat redovnog godišnjeg statističkog istraživanja na početku i kraju školske godine iz obrade upitnika dobijenog od izvještajne jedinice (osnovna škola za odrasle).

Podaci se prikupljaju za čitavu teritoriju Crne Gore, na nivou opština gdje se nalaze ustanove osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Zaštita individualnih podataka

Na osnovu Sporazuma o saradnji koji je sklopljen između Uprave za statistiku i Ministarstva prosvjete, podaci koji se dostavljaju Upravi za statistiku ne sadrže nijedno obilježje koje omogućava identifikaciju lica.

Dobijeni podaci se koriste isključivo u statističke svrhe. Podaci se agregiraju na određenim klasifikacionim nivoima i objavljuju se u zbirnom obliku.

Definicije osnovnih obilježja - indikatora

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u osnovnoj školi, obavezno je i besplatno za svu djecu uzrasta od šest do petnaest godina. Osnovno obrazovanje traje devet godina, organizovano je kao redovno i obrazovanje koje uključuje obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama i obrazovanje odraslih.

Osnovna škola se smatra kao posebna školska jedinica i to svaka nepotpuna (četvororazredna, petorazredna, šestorazredna) i potpuna devetorazredna osnovna škola, koja je organizaciono povezana sa centralnim osnovnim školama, sa kojom ima zajedničku upravu ili istog direktora, a prostorno je udaljena od centralne škole.

Škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama – ustanova koja ostvaruje osnovno obrazovanje i vaspitanje za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama u skladu sa zakonom.

Škola za osnovno obrazovanje odraslih – ustanova koja ostvaruje programe osnovnog obrazovanja za odrasla lica u skladu sa zakonom.Škola za osnovno obrazovanje odraslih i odjeljenja koja se nalaze pod zajedničkom upravom sa redovnim školama iste vrste.

Školska godina je period u kome se ostvaruje redovna nastava i ostali oblici obrazovno- vaspitnog rada. Školom se u statistici obrazovanja smatra grupa učenika organizovanih u jednu školsku jedinicu, sa jednim ili više nastavnika koji izvode nastavu određene vrste po određenom nastavnom planu i programu, bez obzira da li je škola samostalna, područno odjeljenje ili odjeljenje pri drugoj vrsti škole. Školom se smatraju i teritorijalno izdvojene jedinice u sastavu osnovne škole.

Odjeljenje je grupa učenika koje se nalaze, istovremno u istoj prostoriji, obučava ih u toku školske godine jedan nastavnik ili više nastavnika sukcesivno. S obzirom na razrede iz kojih su sastavljena, odjeljenja mogu biti nekombinovana i kombinovana.

Nekombinovano odjeljenje je odjeljenje u kome se nalaze učenici samo jednog razreda, a kombinovano odjeljenje je odjeljenje u kome se nalaze učenici dva ili više razreda.

Razred je stepen školovanja u kojem učenici u određenom intervalu vremena, ali najduže u jednoj školskoj godini, stiču određen obim znanja prema nastavnom planu i programu određene vrste škole. Veze učenika sa odjeljenjem i razredom mogu biti različite. Učenici jednog razreda mogu biti raspoređeni u dva ili više odjeljenja (kada je u jednom razredu upisan veći broj učenika). Učenici dva ili više razreda mogu sačinjavati jedno odjeljenje (kombinovano). Učenici jednog razreda mogu sačinjavati jedno odjeljenje.

Završenim razredom smatra se onaj razred, kojim učenik stiče pravo da nastavi redovnu nastavu u sljedeći razred. **Učenik završava** osnovno obrazovanje i vaspitanje kada uspješno završi deveti razred.

Redovan učenik podrazumijeva se lice upisano u školu sa ciljem da pohađa nastavu. Upisom u prvi razred škole, dijete stiče status učenika. **Ponovac** je učenik koji drugi put ili više puta upisuje isti razred. Učenik upućen da ponavlja razred je onaj učenik koji je na kraju školske godine negativno ocijenjen iz više predmeta (saglasno propisima za tu vrstu škole) ili onaj koji na kraju školske godine ne položi popravni, odnosno razredni ispit.

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama su: djeca sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću; poremećajima u ponašanju; teškim hroničnim oboljenjima; emocionalnim poremećajima; kombinovanim smetnjama; dugotrajno bolesna djeca i druga djeca koja imaju poteškoće u učenju kojima je potrebno vaspitanje i obrazovanje po obrazovnom program sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći ili posebnom obrazovnom programu, odnosno vaspitnom programu.

Obrazovanje odraslih omogućava odraslim licima obrazovanje kojim se dopunjuje njihovo opšte znanje, koje nijesu stekli redovnim školovanjem u godinama školskog uzrasta. Osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika starijih od 15 godina života ostvaruje se u skladu sa propisima koji uređuju oblast obrazovanja odraslih.

Reprezentativnost podataka

Podaci se prikupljaju za čitavu teritoriju Crne Gore, na nivou opština, gdje se nalaze osnovne (javne i privatne) ustanove.

Usaglašenost za međunarodnim preporukama, standardima i praksom

Nacionalna klasifikacija obrazovanja (usklađena sa Međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja - ISCED 2011).

Organi za sprovođenje statističkog istraživanja

U pripremi i sprovodjenju statističkog istraživanja učestvuje Uprava za statistku Crne Gore Odsjek statistike obrazovanja, kulture i pravosuđa i Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija koje dostavlja bazu podataka o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (MEIS).

Instrumenti istraživanja

- Prijem baze MEIS - upis učenika u osnovno obrazovanje sa stanjem 30. septembra školske godine, i završetak školske godine sa stanjem 31. avgusta školske godine. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija dostavlja bazu – kraj novembra;
- Tabeliranje, kontrola (logička i računska), izrada rezultata – januar, februar;
- Izrada saopštenja – mart;
- Izrada saopštenja za obrazovanje odraslih – decembar.

Diseminacija

Dobijeni podaci publikuju se putem saopštenja, putem statističkih publikacija (Statistički godišnjak, Žene i muškarci u Crnoj Gori i Crna Gora u brojkama).

Podaci se publikuju i u elektronskoj formi (na sajtu Uprave za statistiku Crne Gore).